

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рік 11. Ч. 136. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 23. вересня 1944. No. 186. New York and Jersey City, Saturday, September 23, 1944. Vol. 11.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ на території Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

У Вінніпегу помер Олександр Кошиць

В п'ятницю рано одержано з Вінніпегу від Українського Національного Об'єднання телеграму, що в четвер в год. 6.15 вечером помер Олександр Кошиць. Похорон відбудеться у Вінніпегу в середу 27. вересня.

Отся сумна вістка потрясе глибоко кожну українську людину, кожного любителя української пісні, бо отсе відійшов від нас навіки український композитор і незрівняний хоровий диригент, що як такий був геніальним інтерпретатором української народної пісні, якої красу і славу розніс по цілому світі, коли обіздив світові культурні центри з Українською Республіканською Капелею в роках 1919-23. До Злучених Держав прибув Покійний з Українським Національним Хором 26. вересня 1922 року, а перший концерт в Америці відбувся в Нью-Йорку 3. жовтня 1922 року в Карнегі Гол і започаткував його триумфальну поїздку по Злучених Державах, Канаді та Полудневій Америці.

Покійний помер „на пості“, себто на службі українській музиці та пісні, виїхавши перед кількома місяцями до Канади, щоб як це бувало минулими роками так і цього року взяти участь у музичній вишколюванні української молоді на т. зв. Вищих Освітніх Курсах. Покійний помер у 69-тому році життя. Над могилою заслуженого Сина України клонить голови з великою пошаною і глибоким жалем весь український нарід.

ГЛИНКА ОДЕРЖАВ ОДНОГОЛОСНО НОМІНАЦІЮ.

Антін Глинка, посол до канадського парламенту з округу Вегревил, дістав одноголосну номінацію на кандидата на посла при наступних федеральних виборах збоку Суспільно-Кредитової Партії в домініяльній окрузі Вегревил. На конвенції цієї партії, на якій було понад 160 делегатів згаданого округу, влаштовано послови Глинці велику овацію. Делегат Морей (з походження скотландець), що поставив внесення на поновну кандидатуру посла Глинки, сказав між іншим таке: „...по чотирьох літах його діяльності бачимо, що він дійсно вніс багато корисних гадок у законодавство цього краю, що він своїми промовами і участю в дебатах здобув пошану не тільки між послами інших партій, але й у міністрів, які про це вже заявляли“. По промові дел. Морей, як пишуть, зірвались такі оплески, що ніхто не міг прийти до слова. Нікому і на думку не приходило ставити ще якогось іншого кандидата.

УСПІХ, ЩО НИМ УСІМ НАМ РАДІТИ.

В публичних школах міста Вінніпегу (Канада) є 20 учителів українського походження.

НА ТЕМУ „ЧУЖИНЕЦЬКОГО“ ГОЛОСОВАННЯ.

Появилось осіннє число журналу „Камон Гравид“, в якому п. н. Ди „Фореїн-Борн Вот“ є стаття Ярослава Чижя, менеджера „Фореїн Ленгвідж Прес Дівіжен“ установи „Камон Кавнсид фор Америкен Юніті“, що видає цей журнал. Стаття на часі, бо порушує справу, звану з наближаючимися президіяльними виборами, а свого часу було багато мови про те, що американські поляки можуть заважити своїм голосуванням на виборі, а знов їхнє голосування буде залежати від того, яку хто з кандидатів думає повести політику супроти Польщі. Згадана стаття опрокидає многими аргументами існування когось „чужинецького голосування“ в Америці. Доказує, що крім комуністичної преси, ніяка чужомовна газета в Америці не зв'язує американських справ, як от вибори, з старокраєвими справами. Не роблять того ті, що вродились в старому краю, ні, очевидно, ті, що родились в Америці з родичів, що прибули сюди з чужих країв. Одні комуністи глядять на кандидатів завжди з того боку, як вони ставляться до Советів і хвалять тих, що є про-советські, а атакують тих, що критикують Совети.

ВІСТІ ПРО ВІДБУДОВУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ.

Має бути така советська газета, що зветься „Правда України“, з якої У. Щ. Вісти передають вісти, як „український нарід відбудує свої міста“. Про Харків, який уляг страшному знищенню, кажеться, що відбудовну роботу зачато зараз з відступленням німецьких військ під гаслом „Люби своє місто і відбудовуй його власними ресурсами“. Дня 23-го серпня, в річницю звільнення міста зпід німецької окупації, влаштовано в Харкові виставку рівних рільничих та копальняних машин і приладів. Пишуть, що уже направлено і наново побудовано 7,835 домів. Про Київ пишеться, що там іде завзята праця біля відбудови Хрещатика, найкращої київської вулиці, якої нові тротуари мають бути тепер відложені сірим гранітом, а сама вона обсажена деревами і травниками. Пишеться, що „цілий Московський Ансамбль Пісні і Танцю, який був у Києві, виїждив на Хрещатик, щоб узяти участь у відбудовній роботі“. Знов у серпні „велика група артистів і скульпторів включно з народними артистами Рад. України Касьяном і Шовкуненком, скульпторами Муравіним і Лисенком брали участь в очищенні фундаментів зруйнованих домів. Вони виконали свою норму на 155 процент“.

ПОЛЯКИ ДО ПРЕЗ. РУЗВЕЛТА.

Американські поляки вислали до президента Рузвелта, до Квебеку в Канаді, де відбувались наради з британським прем'єром Чорчилем, телеграму від Конгресу Американської Польщі, в якій висказують віру „від імені 6 мільонів американців польського походження“, що президент „не затвердить, ні не стерпить розбору Польщі, що розторошує Атлантийську Карту“, а теж „спротивиться всякому компромісові, який невідклично змагав би до скомуновання польських земель через советські республіки“. Другий апель до президента Рузвелта походить від Народного Комітету Американців Польського Походження, в якому ширше повориться про поділ Польщі, московсько-польський уряд в Люблині, тоталітарну диктатуру, яку цей уряд має заводити, оборону Варшави і т. п. Кажеться, що якщо вже Англія заставлена підпирати ро-

ВЕЛИКА АТАКА АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА ЯПОНСЬКУ БАЗУ В МАНІЛІ.

Американські літаки з Третьої Американської Паціфічної Флотії вдарили на японські кораблі й літаки в окрузі Манілі, що становить саме серце Філіппинів. Вони знищили ворогові 11 кораблів, ушкодили 26 інших кораблів і плавні доки. Адмірал Немец називає атаку суперлятивно успішною. Американці втратили 15 літаків, а ні одного корабля.

Американські літаки проявили живу акцію також по інших частинах Тихого океану. Вони бомбардували японські летунські центри на острові Селебесі.

СОЦІАЛІСТ ПРО „ПОВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ“.

Американський журналіст Бернард К. Джонпол, що був в 1942 році пів року в Советах, говорив 13. вересня б. р. в Нью-Йорку на зборах Ліги Соціалістичної Молоді й сказав, між іншим, таке: „Був я в Росії шість місяців. В тім часі я ствердив, що там панує тільки нужда, гнет, а теж нема там вільної й не здушеної думки, то є, що є там таке положення, яке можна порівняти до положення, яке існує в недемократичних, фашистських державах.“

„Надією світа є нині свобода народів, людей світа. Нашою найбільшою надією є демократія, соціалізм і повна незалежність усіх народів, як великих, так і малих“.

УКРАЇНЕЦЬ ЧЛЕНОМ ПЕРСОНАЛУ Ю. Н. Р. П. А.

Канадські „Українські Вісти“ доносять, що надійшла з Англії вістка, що там іменовано майора Михайла Сиротюка членом персоналу Юнайтед Нейшенс Реліф енд Реабілітейшен Організації (ЮНРРА), що має вести допомогу європейським державам, звільненим від нацистської окупації. Майор Сиротюк був до війни урядником доміняльного департаменту рільництва в Едмонтоні, Канада. Це, оскільки відомо, одинокий українець, що тепер став членом персоналу ЮНРРА.

сійський поділ Польщі, що мусить довести до советизації Європи, то цього не може робити Америка, бо це є протичне її традиції.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ЗА ДОПОМОГОЮ КРАЄВОМУ ВОЄННОМУ ФОНДОВИ

Уже зачалась кампанія збірки тим нашим воякам, що розкине- на Нешенел Вор Фонд. Ми вже писали про це, що всім нам треба на ту ціль зложити жертву, а теж, оскільки це можливе, взяти активну участь у самій кампанії. Нині пригадуємо, що ця справа стала вже актуальною в кожній місцевості. Всюди проголошено, скільки треба зложити на різні благородні цілі Нешенел Вор Фонд в цілому краю, а скільки в тому, чи другому місті. Наприклад місто Нью Йорк має зложити на ту ціль до 11. листопада суму \$17,200,000, себто майже восьму частину цілої квоти.

Ще пригадуємо, що жертви, зложені для Нешенел Вор Фонд, ідуть у головній частині на те, щоб уприємнити вільні хвилини

нашим воякам, що розкине- ні по цілому світі, що б'ються на різних світових фронтах. З тих жертв шлеться теж допомогу в поживі таким народам, що вигрибають з голоду, як це є, наприклад, з грецьким народом. Та головно користають наші вояки. А як хто думав би, що війна в Європі вже кінчиться і наші вояки скоро повернуть до дому, та нема тепер потреби ось такою справою дуже турбуватись, то хай памятають, що перед нами ще страшна боротьба з Японією, а там на Пацифіку наші вояки потребують розради більше ніж деінде.

Тому саме жертвуймо на цілі Нешенел Вор Фонд і заохочуймо других до таких жертв!

Не забудьте зареєструватись!

Наближаються президентські вибори. Це кожних чотири роки найважніший момент у внутрішньому життю нашого краю. Цього року цей момент набирає ще особливої ваги через світову війну, в якій ми ще знаходимось, як і через те, що по тій війні має в світі повстати. На тому, який має настати по війні новий лад у світі, наш край повинен заважити і певно заважить. Тому теж і з цього боку треба кожному з нас добре застановитись, в чій руці нам ті справи передавати в сенаті, чи в палаті репрезентантів, а зокрема, хто має бути на-

шим наступним президентом. Та разом треба памятати і на те, щоби мати право голосувати. А так є, що більшість стейтів вимагає передвиборчої реєстрації, а хто в такий спосіб не зареєструється, той не може в листопаді голосувати. Тому хай кожний з наших горожан добре на це памятає і припилює реєстрації та того речинця, що є на це призначений у його стейті. Хто такі речі занедбує і не голосує, той не є добрим горожанином, бо не дає за добро свого краю. А таких між українцями не повинно бути!

Ще про українські війська у Франції

У доповненню новинки кореспондента „Асошіейтед Прес“, приділеного до семої американської армії, про перехід українських частин у південній Франції на бік Аліантів, яку ми подали недавно в такому виді, як її передала американська газета, з контрою ту новинку взято, подаємо тепер ще й те, що передали інші газети, передаючи отсим новинку „Асошіейтед Прес“ в цілості, а не в скороченню. Отже у тій новинці сказано так:

Сьогодні вийшло на верх, що військова частина з українців, яких німці, як їм зачало бракувати війська, приневолити служити в німецькій армії, вбила своїх нацистських офіцерів і перейшла на сторону Аліантів. Українці повбивали всіх німецьких старшин і підстаршин ще 26-го серпня, вибрали зі своїх

команданта та навязали звязок з французькими повстанцями „Маки“. Вони боролися по стороні французів, часто як передові, пробоеві частини. Деякі з тих частин це були полонені, взяті в неволю німцями, коли вони служили в російській армії, а другі це були українці, прямо заставлені служити в німецькій армії.

Ще пояснимо, що в поданій нами новинці з минулого тижня не було згадки про те, що українці повбивали німецьких старшин і підстаршин з тої простої причини, що в газеті, з якої ми це перебрали, не було про це згадки. Це дало притоку большевицьким брехунам від У. Ш. Вістей написати, що це пропущено нами тому, „бо нема жадної гарантії, що ті „німецькі офіцери“ були в дійсності укра-

їнські офіцери і писати про те, що їх вбивають ніяк не випадає з багатьох причин“.

Отсі завваги червоних опирів подаємо на те, щоб при тій нагоді ствердити, що вони вилівають, сливе не в кожному числі свою лють, що ще не вимордовано досі всіх тих українців (зокрема усіх українських інтелігентів), що не хочуть наставляти добровільно шию під московсько-комуністичне ярмо. Радіють одначе, що це скоро станеться, як тільки Сталін „визволить“ всі українські землі, та як червона катівська рука зможе дістати ще і всіх тих українців, що схоронились в чужих краях. Це згадаємо, що американська пресова агенція дуже виразно подає, що українська частина вбила „німецьких офіцерів і німецьких підстаршин“ та вибрала команданта „з своїх“. Якби між тими вбитими були „українські офіцери і підстаршини“, то очевидно булоб написано в новинці, що українська частина повбивала „своїх офіцерів і підстаршин“. Та видно, що було інакше і саме це виходить з новинки. Та У. Ш. Вістям іде, щоб доконче мордувати „українських офіцерів і підстаршин“ навіть як вони боряться проти Гітлера і нацистів, якщо тільки не визнають московської диктатури в Україні.

КОЛИ МІКОЛАЙЧИК БУДЕ „ЗРАДНИКОМ“.

І. Матушевські пише в газеті „Нови Свят“ про те, що Сталін „іменував“ для Польщі свій уряд і свого президента — Берута, з яким конферував Миколайчик, прем'єр польського уряду в Лондоні. З тої „ганьби“, пише Матушевські, може ще себе тепер Миколайчик виратувати, а то в такий спосіб:

„Якщо п. Миколайчик назве Берута узурпатором, советським агентом і зрадником — матиме за собою, не зважаючи на попередні помилки, цілий наряд. Як жеж п. Миколайчик буде перемовувати з „президентом Річи Посполитої“ Берутом, советським агентом і зрадником — тоді п. Миколайчик сам стане зрадником“.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

УКРАЇНЬКА ГРЕКО КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В S. S. PITTSBURGH, PA.

пошукує фахового управителя церковного хору. Платня відповідно до умови. Кандидати повинні долучити письмо від свого священника. Голоситись листовно на адресу: 82-

Rev. MICHAEL KINDEY

705 Mint Way, Pittsburgh 3, Pa.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого свідства.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST. NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697
Офісові години денно 10—7:30. В неділі: 11—1:30.
Жінка-доктор до обслуговування й флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

801 Springfield Avenue,
corner Harrison Place

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
І вище ПОХОРОН

ОБСЛУГОВОМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦЮ

KANAI KAIN
FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646